

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 352/2012-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. mája 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika o prijatej sťažnosti Ing. Mgr. J. S., L., zastúpeného advokátkou JUDr. A. C., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. PK 1 T 56/03 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. Mgr. J. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. PK 1 T 56/03 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. PK 1 T 56/03 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. Mgr. J. S. p r i z n á v a finančné zadostučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava III j e p o v i n n ý Ing. Mgr. J. S. uhradiť trovy konania v sume 269,58 € (slovom dvestošesťdesiatdeväť eur a päťdesiatosem centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. A. C., Advokátska kancelária, B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 352/2012-15 z 1. augusta 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. Mgr. J. S. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. PK 1 T 56/03.

Z obsahu podanej sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že proti sťažovateľovi je vedené pred okresným súdom trestné stíhanie pre trestné činy falšovania a pozmeňovania peňazí a cenných papierov podľa § 140 ods. 2 a 3 písm. b) a podvodu podľa § 250 ods. 1 a 4 písm. b) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v rámci konania sp. zn. PK 1 T 56/03, a to na základe obžaloby podanej 5. júna 2003. Okresný súd vydal 21. júna 2005 rozsudok, ktorým uznal sťažovateľa vinným

z označených trestných činov a uložil mu úhrnný trest odňatia slobody vo výmere päť a pol roka. Na základe odvolania sťažovateľa bol však prvostupňový rozsudok uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 To 102/2009 z 28. apríla 2011 zrušený a vec sťažovateľa okresnému súdu vrátená na nové prerokovanie a rozhodnutie.

Podľa vyjadrenia sťažovateľa doterajšia doba konania okresného súdu predstavujúca viac ako deväť rokov je vzhľadom na nenáročnosť veci neprimerane dlhá a okresný súd spôsobuje v predmetnom konaní zbytočné prieťahy, v čom vidí sťažovateľ porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ vo svojej argumentácii dôvodí aj tým, že po uplatnení odvolania okresný súd spôsobil v predmetnom konaní neopodstatnené prieťahy, keď ho nepredložil odvolaciemu súdu na rozhodnutie bez zbytočného odkladu. Sťažovateľ tiež zdôrazňuje, že po vrátení veci odvolacím súdom okresný súd dosiaľ neurčil termín hlavného pojednávania.

Napokon sťažovateľ dodáva, že vyčerpal aj právny prostriedok nápravy poskytovaný mu právnou úpravou, a to sťažnosť na prieťahy v konaní adresovanú predsedovi okresného súdu, ktorý však podľa sťažovateľa nepriniesol požadovaný efekt.

Sťažovateľ na základe uvedenej argumentácie navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PK 1 T 56/03 a priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 22 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril okresný súd prostredníctvom svojho predsedu, ktorého vyjadrenie doručené ústavnému súdu 7. marca 2013 obsahovalo podrobný chronologický prehľad vykonaných procesných úkonov.

Predseda okresného súdu v ňom poukázal na zložitost' veci danú podľa jeho názoru jednak charakterom právnej kvalifikácie skutku, ako aj skutočnosťou, že trestné stíhanie je vedené proti dvom obžalovaným.

Podľa názoru predsedu okresného súdu zbytočné priet'ahy v trestnom konaní boli spôsobené aj samotným sťažovateľom, pričom v tejto súvislosti okresný súd argumentoval takto:

„Priet'ahy, ktoré vznikali vo veci, boli spôsobené aj samotným sťažovateľom, ktorý vznášal námietku zaujatosti už na počiatku prejednávania tejto trestnej veci v čase kedy sa vec viedla na Okresnom súde v Pezinku (vid zápisnica z hlavného pojednávania 25.3.2004) a následným podaním opravného prostriedku - sťažnosti proti rozhodnutiu súdu o námietke zaujatosti voči predsedovi senátu. Taktiež bola zároveň sťažovateľom podaná aj námietka zaujatosti voči internujúcej prokurátorky Okresnej prokuratúry Pezinok, ktoré bolo taktiež napadnuté opravným prostriedkom. Okrem uvedeného sťažovateľ podal aj civilnú žalobu voči vo veci v tom konajúcejmu sudcovi OS Pezinok JUDr. K. K. Je nutné poukázať aj na tú skutočnosť, že sťažovateľ vznášal aj rôzne nelogické návrhy na výsluchy svedkov, ktoré s predmetnou trestnou vecou nesúviseli. Okresný súd v Pezinku vo veci vykonal posledné hlavné pojednávanie dňa 7.12.2004, pričom ďalšie hlavné pojednávanie sa už dňa 8.2.2005 konalo na Okresnom súde Bratislava III. Sťažovateľ neustále vznášal sťažnosti na v tom čase konajúceho zákonného sudcu JUDr. K. K., ktoré sa preukázali ako neodôvodnené. Je nutné poukázať aj na tú skutočnosť, že sťažovateľ sa niekoľkokrát ospravedlnil z prejednávania predmetnej trestnej veci na hlavnom pojednávaní, čo bolo dôvodom odročenia hlavného pojednávania. Dňom 4.4.2006 bola predmetná trestná vec PK 1T 56/2003 pridelená zákonnej sudkyňi JUDr. L. H., ktorá v predmetnej veci koná doposiaľ. V ďalšom priebehu predmetnej trestnej veci pred Okresným súdom Bratislava III v čase konania jak na Krajskom súde v Bratislave, kde sa rozhodovalo o odvolaní voči rozsudku OS BA III zo dňa 21.6.2005 vydaného pod č. PK 1T 56/2003 pokračovala zo strany sťažovateľa taktika podávania námietok zaujatosti voči všetkým sudcom krajského súdu ako aj nezúčastňovanie sa termínov verejného zasadnutia z dôvodu práceneschopnosti a následné podávanie opakovaných sťažností na JUDr. K. K., ktorý v danom čase už bol sudcom Krajského súdu v Bratislave. Konanie sťažovateľa ktoré je vyššie popísané malo za následok až vydanie príkazu konajúcim predsedom senátu Krajského súdu Bratislava

na vyšetrenie duševného stavu Ing. J. S., ktoré vyplynulo z vyjadrenia ošetrojúceho lekára obžalovaného Ing. S., pričom sa zistilo, že je schopný sa zúčastniť verejného zasadnutia predmetnej veci na Krajskom súde v Bratislave, je schopný chápať zmysel trestného konania a jeho rozpoznávacie schopnosti nie sú narušené vo forenzne výraznej miere. Vzápätí namietal zistenie znalcov, keďže znalecké dokazovanie dospelo k vyšetrovaniu kognitívnych funkcií. V predmetnej veci je zadokumentovaný nespočetný počet rôznych podaní zo strany samotného sťažovateľa, s ktorými sa obracia na súd, aby o nich rozhodoval.“

K otázke potenciálnych prieťahov konajúceho súdu predseda okresného súdu uviedol: *„Čo sa týka prieťahov, ktoré boli spôsobené zo strany súdu, resp. zákonnej sudkyne JUDr. L. H., ktorá momentálne vo veci koná, konštatujem, že už v rámci sťažnostného konania, ktoré bolo vybavované podpredsedom Okresného súdu Bratislava III pod Spr. 2050/2011 zo dňa 31.10.2011, kde sa konštatovalo, že sa jedná o reštančnú vec, kde bol sťažovateľ ubezpečený, že vo veci sa bude naďalej konať až do ukončenia bez zbytočných prieťahov a prieťahy, ktoré vznikli a spôsobili reštančnosť predmetnej trestnej veci boli objektívneho charakteru. Vzápätí však opätovne bola v rámci sťažnostného konania pod Spr. 2055/2012 dňa 24.7.2012 prešetrovaná opätovná sťažnosť sťažovateľa Mgr. Ing. J. S., kde podpredseda Okresného súdu Bratislava III konštatoval, že vo veci vznikol subjektívny prieťah spôsobený zákonnou sudkyňou JUDr. H., ktorý bol signalizovaný aj predsedovi Okresného súdu Bratislava III s tým, že následne predseda Okresného súdu Bratislava III v predmetnej veci uplatnil svoju právomoc a podal disciplinárny návrh na disciplinárny postih zákonnej sudkyne.“*

6/ Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, že vo veci vznikli isté prieťahy, ktoré boli jednak objektívneho charakteru a prieťahy, ktoré boli subjektívneho charakteru vo vzťahu ku konajúcej sudkyňi JUDr. L. H. sú riešené v tomto čase v disciplinárnom konaní.“

V závere vyjadrenia predseda okresného súdu dodal: *„Záverom môžem uviesť, že za zbytočné prieťahy považujem prieťahy, ktoré sa nedajú objektívne zdôvodniť a boli teda subjektívneho charakteru, z ktorého je možné vyvodiť aj patričnú disciplinárnu zodpovednosť, čo aj v predmetnej veci nastalo. Mám za to, že iné okolnosti, ktoré by boli takého charakteru, že by mali vplyv na vzniknuté prieťahy v konaní, nenastali okrem tých, ktoré sú uvedené vyššie a sú rozdelené na prieťahy objektívneho charakteru a subjektívneho*

charakteru. Po tom čo bol spis vrátený z Ústavného súdu SR, t.j. po 19.6.2012 bola vypravovaná práve opätovná sťažnosť Ing. J. S. v sťažnostnom konaní Spr. 2055/2012 dňa 24.7.2012, pričom následne zákonná sudkyňa JUDr. H. dňa 28.08.2012 predložila spis predsedovi Okresného súdu Bratislava III s tým, že sa cíti byť zaujatá a na Ing. J. S. podá trestné oznámenie a žiadala, aby predseda okresného súdu určil podľa § 31 ods. 2, ods. 3 Trestného poriadku iného sudcu určeného na zastupovanie v rozvrhu práce, ktorý mal vo veci konať, 18.09.2012 zákonná sudkyňa upravila kanceláriu, že má zisťovať, kde sa nachádza spis. Vzápätí sa v spise nachádza úprava, aby bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave pre zaujatosť, nakoľko je zrejmé, že predseda okresného súdu nemôže rozhodnúť o vylúčení zákonného sudcu (v zmysle Trestného poriadku). Dňa 11.10.2012 bolo doručené podanie zákonnej sudkyne JUDr. H. na Krajský súd Bratislava s tým, že sa cíti zaujatá, pričom dňa 31.10.2012 KS Bratislava prípisom vrátil spis ako predčasne predložený k rozhodnutiu o námietke zaujatosti, ktorý vzniesla predsedníčka senátu JUDr. L. H., nakoľko neodôvodnila z čoho vyvodzuje svoju zaujatosť, resp. z akého dôvodu by mal Krajský súd v Bratislave rozhodnúť o jej vylúčení z úkonov trestného konania pre jej zaujatosť.“

Predseda okresného súdu zároveň vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci sťažnosti.

Právna zástupkyňa sťažovateľa možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniu okresného súdu nevyužila, v podaní doručenom ústavnému súdu 12. apríla 2013 vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci a špecifikovala tiež výšku trov konania, na náhradu ktorých požadovala zaviazat' okresný súd.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Z obsahu súdneho spisu a vyjadrení účastníkov konania ústavný súd zistil tieto pre rozhodnutie relevantné skutočnosti týkajúce sa priebehu konania:

Okresná prokuratúra Pezinok podala 5. júna 2003 na sťažovateľa obžalobu Okresnému súdu Pezinok.

Okresný súd Pezinok uskutočnil 25. marca 2004 hlavné pojednávanie, na ktorom sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti voči predsedovi senátu, ktorý rozhodol, že z vykonávania úkonov trestného konania nie je vylúčený; sťažovateľ napadol toto rozhodnutie sťažnosťou, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 9 To 116/04 zo 6. mája 2004, ktorým bola sťažnosť sťažovateľa zamietnutá.

K 1. januáru 2005 došlo vo veci sťažovateľa k prechodu výkonu súdnictva z Okresného súdu Pezinok na okresný súd.

Okresný súd uskutočnil 29. marca 2005 hlavné pojednávanie, na ktoré sa sťažovateľ nedostavil (neprítomnosť bola ospravedlnená práceneschopnosťou sťažovateľa) a ktoré bolo odročené na 10. máj 2005 pre účely predvolania sťažovateľa a svedka.

Právny zástupca sťažovateľa 5. mája 2005 okresnému súdu oznámil, že sa nemôže zúčastniť určeného termínu hlavného pojednávania (10. máj 2005) z dôvodu svojej práceneschopnosti, a keďže sťažovateľ trval na jeho prítomnosti, právny zástupca žiadal o zmenu termínu hlavného pojednávania. Okresný súd 10. mája 2005 hlavné pojednávanie z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa, jeho obhajcu a svedka odročil na 21. jún 2005.

Na hlavnom pojednávaní vykonanom 21. júna 2005 rozhodol okresný súd rozsudkom, ktorým boli obžalovaní uznaní vinnými. Proti rozsudku podali obaja obžalovaní odvolanie. Okresný súd 19. októbra 2005 vyzval obhajcu spoluobžalovaného, aby predložil odôvodnenie odvolania pre účely postupu podľa § 251 trestnoprocesného kódexu, žiadosť urgoval výzvou z 11. novembra 2005 a 9. januára 2006. Okresný súd oznámil uvedené skutočnosti listom z 13. januára 2006 Slovenskej advokátskej komore. Výzva bola obhajcovi zaslaná aj listom z 26. júla 2006. Okresný súd 27. septembra 2007 predložil podané odvolania so spisovým materiálom krajskému súdu, ktorý vrátil spisový materiál okresnému súdu späť 26. októbra 2007 ako predčasne predloženú vec z dôvodov: 1. spoluobžalovaný nemal obhajcu (úmrtie pôvodného obhajcu) napriek tomu, že išlo o prípad nutnej obhajoby, a teda bolo nutné vyzvať ho na zvolenie nového obhajcu, resp. ak si ho spoluobžalovaný nezvolí, ustanoviť mu ho; 2. k odvolaniu tohto spoluobžalovaného, ktoré podal na hlavnom pojednávaní, nebolo doložené odôvodnenie, ktoré bolo potrebné doplniť.

Dňa 18. januára 2008 bola trestná vec sťažovateľa postúpená Okresnému súdu Pezinok, ktorý vec sťažovateľa 3. apríla 2008 vrátil okresnému súdu späť s odôvodnením, že v danom prípade nedošlo k prechodu výkonu súdnictva na Okresný súd Pezinok.

Okresná prokuratúra Bratislava III 9. januára 2009 žiadala okresný súd predložiť trestnú vec sťažovateľa s opravným prostriedkom nadriadenému súdu. Okresný súd vyzval 13. januára 2009 spoluobžalovaného, aby si zvolil obhajcu z dôvodu nutnej obhajoby v jeho prípade a predložil tiež odôvodnenie podaného odvolania. Opatrením z 1. apríla 2009 okresný súd spoluobžalovanému obhajcu ustanovil a 28. apríla 2009 ho vyzval doplniť odvolanie. Ustanovený obhajca žiadal o oslobodenie od povinnosti tejto obhajoby 18. mája 2009, preto okresný súd toto ustanovenie 19. mája 2009 zrušil. Okresný súd vydal nové opatrenie o ustanovení obhajcu 19. mája 2009 a vyzval obhajcu doplniť odôvodnenie odvolania. Ustanovený obhajca predložil toto odôvodnenie 2. júna 2009.

Krajský súd uznesením sp. zn. 3 To 102/2009 z 28. apríla 2011 prvostupňový rozsudok zrušil z dôvodov podľa ustanovení § 258 ods. 1 písm. b) a c) trestnoprocesného kódexu [b) pre vady rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo pre to, že súd nevzal do úvahy všetky okolnosti významné pre rozhodnutie; b) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení, na objasnenie veci treba dôkazy opakovať alebo vykonávať ďalšie a ich vykonávanie pred odvolacím súdom by znamenalo nahrádzať činnosť súdu prvého stupňa] a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie (spisový materiál bol okresnému súdu vrátený 27. mája 2011). V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd konštatoval, že „okresný súd vo veci rozhodol na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu predčasne“, pričom ho súčasne zaviazal doplniť dokazovanie opätovnými výsluchmi oboch spoluobžalovaných a relevantných svedkov, posúdiť kvalitu listinných dôkazov a následne na základe toho vo veci rozhodnúť.

Predsedníčka senátu 28. augusta 2012 oznámila svoju zaujatosť a spisový materiál bol 11. októbra 2012 predložený krajskému súdu, pričom tento ho vrátil okresnému súdu 31. októbra 2012 späť ako predčasne predložený na rozhodnutie o vznesenej námietke zaujatosti poukazujúc na to, že predsedníčka senátu „neodôvodnila z čoho vyvodzuje svoju zaujatosť, resp. z akého dôvodu by mal Krajský súd v Bratislave rozhodnúť o jej vylúčení z úkonov trestného konania pre jej zaujatosť“.

V čase rozhodovania ústavného súdu nebolo posudzované konanie na okresnom súde meritórne prerokované .

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 253/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni uvedený stav právnej neistoty.

Táto povinnosť súdu a sudcu je zakotvená v ustanovení § 203 ods. 2 trestnoprocesného kódexu aplikovaného v trestnej veci sťažovateľa, ktoré ukladá súdu povinnosť prejednávať vec čo najúčinnnejším spôsobom smerujúcim k objasneniu veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Predmetom posúdenia zo strany ústavného súdu je trestné stíhanie vedené pre skutok kvalifikovaný ako trestný čin falšovania a pozmeňovania peňazí a cenných papierov podľa § 140 ods. 2 a 3 písm. b) a trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a ods. 4 písm. b) Trestného zákona, kde nemožno konštatovať právnu zložitosť trestnej veci, pretože právne posúdenie skutku je súčasťou štandardnej rozhodovacej činnosti súdov.

Z obsahu súdneho spisu však ústavný súd zistil okolnosti opodstatňujúce čiastočnú zložitosť prerokúvanej veci po skutkovej stránke. Táto bola daná potrebou rozsiahleho dokazovania pozostávajúceho jednak z výsluchov oboch obžalovaných, ako aj výsluchov väčšieho množstva svedkov a tiež potreby posúdenia listinných dôkazov. Rozhodne však táto skutočnosť nemôže ospravedlniť obdobia nečinnosti a predovšetkým nesústredenej a neefektívnej činnosti okresného súdu, ktoré boli ústavným súdom zistené pri preskúmaní jeho postupu (bod 3).

2. V rámci druhého kritéria aplikovaného pri posudzovaní otázky existencie zbytočných priet'ahov konania ústavný súd konštatuje, že v správaní sťažovateľa zistil určité okolnosti signalizujúce pasivitu sťažovateľa ako účastníka konania, ktoré mali negatívny dopad na rýchlosť a plynulosť posudzovaného konania.

Za takýto prejav pasivity sťažovateľa v posudzovanom konaní treba považovať neprítomnosť sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu (a v tomto prípade tiež sťažovateľa, ktorý na jeho účasti trval) na pojednávaniach konaných 29. marca 2005 a 10. mája 2005, hoci z dôvodov objektívnych, no pripísateľných na vrub sťažovateľovi, keďže táto neprítomnosť bola jedným z dôvodov odročenia hlavného pojednávania.

K vyjadreniu okresného súdu, v ktorom pripisuje zodpovednosť za predĺženie posudzovaného konania kontraproduktívnej dôkaznej aktivite sťažovateľa ako obžalovaného, ústavný súd zdôrazňuje, že takáto argumentácia od počiatku neobstojí. Trestné konanie v porovnaní s konaním civilným je ovládané tzv. vyšetrovacou zásadou dominujúcou procesu v štádiu dokazovania, podľa ktorej nesie procesnú zodpovednosť za čo najúplnejšie zistenie skutkového stavu konajúci súd disponujúci tak možnosťou selektovať navrhované dôkazy a vykonávať len tie, ktoré považuje za relevantné a prínosné.

Ústavný súd sa v rámci druhého kritéria relevantného pre posúdenie otázky zbytočných prietahov konania vysporiadal aj s obranou okresného súdu, ktorý vo svojom stanovisku poukazoval na realizáciu procesných návrhov zo strany sťažovateľa (uplatnené námietky zaujatosti) majúcich podľa názoru okresného súdu tiež negatívny vplyv na plynulý priebeh konania.

Vo svojich rozhodnutiach už viackrát ústavný súd vyslovil, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť za predĺženie konania oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04). V súlade s touto judikatúrou preto dobu potrebnú na rozhodnutie o sťažovateľových procesných návrhoch ústavný súd zohľadnil pri stanovení výšky finančného zadosťučinenia, ktoré sťažovateľovi týmto nálezom priznal.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného ústavou a jeho práva zaručeného dohovorom, bol postup konajúcich súdov (Okresného súdu Pezinok pôvodne prerokúvajúceho vec sťažovateľa a okresného súdu).

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre zdôrazňuje, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

Ústavný súd považuje za značne nesústredený, a teda neefektívny postup okresného súdu jeho činnosť v etape konania, ktorá nasledovala po vydaní jeho rozsudku 21. júna 2005 a uplatnení odvolania zo strany obžalovaných. Okresnému súdu sa nepodarilo zabrániť sťažovaniu postupu konania zo strany obhajcu spoluobžalovaného (napr. dôrazným využitím opatrenia poskytovaného ustanoveniami § 66 vtedy účinného trestnoprocesného kódexu), keď podané opravné prostriedky spolu so spisovým materiálom predložil nadriadenému súdu až 27. septembra 2007, navyše, podľa konštatovania odvolacieho súdu predčasne – absencia obhajcu u spoluobžalovaného, napriek existencii nutnej obhajoby a absencia odôvodnenia odvolania uplatneného spoluobžalovaným. Aj po vrátení (takto predčasne predloženého) spisového materiálu okresný súd pokračoval vo svojej nesústredenej činnosti, keď pochybil a postúpil vec sťažovateľa miestne nepríslušnému súdu.

Pri preskúmaní posudzovaného konania boli ústavným súdom zistené aj obdobia nečinnosti okresného súdu, keď tento nekonal bez toho, aby mu v tom bránila zákonná prekážka.

Nečinnosťou v rozsahu približne ôsmich mesiacov bolo konanie okresného súdu poznačené v etape od 3. apríla 2008, keď Okresný súd Pezinok vrátil vec sťažovateľa okresnému súdu s poukazom na nedostatok svojej miestnej príslušnosti, do 13. januára 2009, keď okresný súd vyzval spoluobžalovaného, aby si zvolil obhajcu.

Pasivitou okresného súdu predstavujúcou nečinnosť v rozsahu približne 14 mesiacov bolo poznačené aj obdobie konania od 27. mája 2011, keď odvolací súd po zrušení prvostupňového rozsudku vrátil spisový materiál okresnému súdu, do 28. augusta 2012, keď predsedníčka senátu prerokujúceho vec sťažovateľa oznámila dôvody svojej zaujatosti (s výnimkou jedného mesiaca, keď spisovým materiálom pre účely konania o ústavnej sťažnosti disponoval ústavný súd).

Okresný súd zostal nečinný aj po vrátení spisového materiálu 31. októbra 2012 nadriadeným súdom, keď mu bol tento vrátený späť (ako predčasne predložený k rozhodnutiu o vznesenej námietke zaujatosti), a to až dosiaľ (teda do času rozhodovania ústavného súdu). Označené obdobie tak vykazuje nečinnosť v rozsahu šiestich mesiacov.

Napokon nesústredenú a neefektívnu činnosť okresného súdu potvrdzuje aj uznesenie krajského súdu z 28. apríla 2011, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu z 21. júna 2005 pre chyby konania podľa § 258 ods. 1 písm. b) a c) trestnoprocesného kódexu (nedostatočne zistený skutkový stav) a v ktorom odvolací súd poukázal na podstatný nedostatok postupu okresného súdu spočívajúci v nekomplexnosti procesu dokazovania.

Z petitu podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ žiadal ústavný súd aj o vyslovenie porušenia práva na prejednanie jeho veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru v predmetnom konaní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si už pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, z tohto dôvodu v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, III. ÚS 109/07).

Vzhľadom na zistený značne neefektívny postup okresného súdu, obdobia jeho nečinnosti a tiež s dôrazom na všeobecnú zásadu prísnejšieho posudzovania konaní vo veciach trestného obvinenia nemožno takmer 10 rokov trvajúcú dobu trestného konania považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ani za primeranú vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľa boli porušené (bod 1 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vychádzajúc z toho, že trestné konanie pred okresným súdom nebolo ku dňu rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, prikázal ústavný súd okresnému súdu konať vo veci sťažovateľa bez zbytočných prietáhov postupom smerujúcim k nastoleniu právnej istoty sťažovateľa, domáhajúceho sa meritórneho ukončenia trestného stíhania vedeného proti jeho osobe (bod 2 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'účinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'účinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadost'účinenia v sume 22 000 €, ktorú odôvodnil tým, že zbytočné prietahy v konaní mu spôsobujú stav právnej neistoty a traumatizujúcu situáciu ohrozujúcu jeho zdravotný stav.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľovi sumu 1 000 €. Táto suma zohľadňuje celkovú dĺžku posudzovaného konania s prihliadnutím na predmet konania, dĺžku zbytočných prietáhov v konaní, a s tým spojenú ujmu sťažovateľa, ako aj správanie sťažovateľa ako účastníka konania (bod 3 výroku nálezu).

Sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne žiadal priznať aj náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktorých výšku špecifikoval sumou 269,58 €.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania zistil, že uplatnená náhrada trov konania zodpovedá sume vypočítanej ústavným súdom v súlade s vyhláškou Ministerstva

spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Pri priznaní trov vychádzal ústavný súd z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2011 (763 €).

Sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia celkovo za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v sume 2 x 127,16 € a náhradu režijného paušálu v sume 2 x 7,63 € v zmysle § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a), c) a d) a § 16 ods. 3 vyhlášky. Náhrada bola teda priznaná v celkovej sume 269,58 € (bod 4 výroku nálezu).

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2013